

Vraag en antwoord – bericht over stand van zaken netcongestie TenneT

13 april 2022

Hoe kan het dat er congestie is ontstaan?

In de provincie Utrecht – en in de provincies Flevoland en Gelderland, die zijn aangesloten op hetzelfde hoogspanningsnet - vinden er volop ontwikkelingen plaats op het gebied van verduurzaming van de energievoorziening. De snelheid van deze ontwikkelingen en de snelheid om het elektriciteitsnet hierop aan te passen gaan daarbij niet altijd hand in hand. Een zonnepark is in één á twee jaar tijd gerealiseerd, terwijl een aanpassing van het hoogspanningsnet al snel 5 tot 10 jaar in beslag neemt. De opwekcapaciteit kan dus veel sneller groeien dan de netcapaciteit. De netbeheerders investeren de komende jaren in de energie-infrastructuur om de duurzame groei te faciliteren. Op dit moment is de groei van duurzame teruglevering in verschillende delen van het land zo groot, dat er ook knelpunten gaan ontstaan op het hoogspanningsnet van de landelijke netbeheerder TenneT.

Wat wordt er gedaan om de congestie op te lossen?

TenneT is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om door middel van congestiemanagement extra ruimte te creëren. Bij congestiemanagement kunnen energieproducenten of juist grote afnemers van energie in de congestieregio bij de netbeheerder een bod doen om tegen vergoeding minder te produceren of kunnen er afspraken worden gemaakt om op bepaalde tijden juist meer energie af te nemen. Zo wordt de piekbelasting van het net meer in balans gebracht. De verminderde productie moet vervolgens elders weer worden gecompenseerd. Als daartoe in Flevoland, Gelderland en Utrecht mogelijkheden blijken te bestaan (binnen de criteria die de energietoezichthouder, de ACM daar aan stelt), kan er enige netcapaciteit beschikbaar komen voor andere, nieuwe projecten. Inmiddels zijn er eerste voorzichtige resultaten bekend uit dit onderzoek waaruit blijkt dat voor de Provincie Utrecht naar verwachting 100 tot 225 MW beschikbaar kan komen. Dit is afhankelijk van de nieuwe code die in juni vastgesteld wordt door de Autoriteit Consument en Markt (ACM).

Hoe wordt eventuele extra capaciteit door congestiemanagement verdeeld?

De extra ruimte op het net zal in beginsel worden verdeeld op basis van het principe first come first served (die het eerst komt, die het eerst maalt). Door de wachtlijsten die nu ontstaan en de verwachtingen waarbij stapsgewijs capaciteit beschikbaar zal komen, ontstaat de behoefte om te kunnen prioriteren. Binnen de huidige wetgeving voor netbeheerders bestaat die mogelijkheid nu (nog) niet.

Wanneer is de congestie structureel opgelost?

TenneT verwacht de knelpunten in 2029 volledig op te lossen. Ze is al bezig met versterking en uitbreiding van het energienet. In het investeringsplan van TenneT, dat in de zomer van 2022 wordt vastgesteld, wordt meer inzicht gegeven in de stappen die hiervoor worden doorlopen.

Heeft de congestie gevolgen voor andere opgaven in de Provincie Utrecht?

In principe heeft de netcongestie alleen gevolgen voor het terugleveren van opgewekte elektriciteit. Investeren in het energiesysteem is wel noodzakelijk om aan alle opgaven in de Provincie Utrecht te kunnen voldoen. Uit verschillende studies van zowel TenneT als de Provincie Utrecht blijkt dat de komende jaren forse investeringen nodig zijn in het energiesysteem om alle vraag en het aanbod aan elektriciteit goed te kunnen ondervangen. Er staan veel ontwikkelingen gepland. Er is een grote woningbouwopgave, steeds meer inwoners willen elektrisch gaan rijden, nieuwe bedrijventerreinen worden aangelegd en er wordt een overstap gemaakt naar duurzame elektriciteit. Al deze opgaven hebben een stevige impact op ons elektriciteitsnet. Ofwel omdat er een grote vraag is naar elektriciteit ofwel omdat er veel zon- en windenergie op het net moet worden aangesloten. Om de komende jaren een stabiel en veilig elektriciteitsnet te garanderen en deze opgaven mogelijk te maken investeren TenneT en Stedin samen zo'n 740 miljoen euro in de Provincie Utrecht in het uitbreiden van midden- en tussenstations en het verzwaren van elektriciteitskabels.

Wat zijn de gevolgen van de congestie voor de RES en lokale initiatieven?

Een aantal projecten heeft al voor de congestie (12 oktober 2021) een aanvraag gedaan bij de netbeheerder. Deze projecten kunnen gewoon gerealiseerd worden. Projecten die nu een aanvraag doen komen in de wachtrij, kunnen op volgorde van binnenkomst energie gaan leveren op het

moment dat daar ruimte voor is. Vaak moeten voor de ontwikkeling van zoekgebieden van gemeenten en initiatieven de komende jaren nog veel stappen gezet worden voor vergunningverlening en bouw. Binnen de RES U16 blijven de gemeenten de RES 1.0 daarom verder uitwerken zodat wanneer er ruimte is op het elektriciteitsnet, de voorbereiding van de projecten vergenvorderd is. Deze projecten kunnen elektriciteit gaan leveren als er ruimte vrijkomt op het elektriciteitsnet. De congestie heeft ookgevolgen voor nieuwe initiatieven voor duurzame opwek van bestaande klanten met een grootverbruik aansluiting. Deze kunnen niet worden gehonoreerd totdat TenneT het net heeft uitgebreid, of totdat er een positieve uitkomst volgt uit het congestiemanagementonderzoek. Initiatieven voor duurzame opwek kleiner dan 3 x 80 ampère kunnen nog wel worden aangesloten.

Heeft de netcongestie gevolgen voor inwoners die zonnepanelen willen installeren?

De congestie heeft geen gevolgen voor het realiseren van zonnepanelen op particuliere daken of kleinere daken van maatschappelijk vastgoed.

Geldt de netcongestie voor het gehele gebied van de RES U16?

Een aantal gemeenten in de grensgebieden van onze Provincie Utrecht, zoals gemeente Vijfheerenlanden en delen van gemeente Woerden en Oudewater vallen niet binnen het congestiegebied.

Structurele samenwerking RES'en binnen de Provincie Utrecht

Voor de RES'en binnen de Provincie Utrecht vormt de planning van TenneT een kritisch pad om de gestelde ambities in 2030 te kunnen halen. De provincie zal de samenwerking met de netbeheerders en andere partners in de regio verder intensiveren zodat wij dit waar mogelijk zo goed mogelijk kunnen ondersteunen.